

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวชี้วัดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
2. เพื่อสร้างและพัฒนาารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

3. เพื่อหาประสิทธิผลของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น ครูผู้สอนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอนในระดับประถมศึกษาและ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนตอนบนรวม
8 จังหวัด 18 เขตพื้นที่การศึกษา ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 34,273 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงสำรวจ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอนในระดับประถมศึกษาและ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ใช้การสุ่มแบบ
หลายขั้นตอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan ที่ระดับ
ความเชื่อมั่น 95% จำนวน 379 คน จาก 8 จังหวัด 18 เขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่
การศึกษาละ 21 คน

3. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ที่สมัครใจและเต็มใจเข้าร่วมการพัฒนา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ในครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research
and Development : R&D) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 3 ระยะ (Phase)
และแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษารูปแบบและกำหนดองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิง

สร้างสรรค์ของครู

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วย ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำ
ครู ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
และรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู
โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างตายตัว
โดยนำองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 มาเป็นประเด็น
ในการสัมภาษณ์ เมื่อได้ประเด็นที่ครอบคลุมแล้วจึงนำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อวัด
พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปฏิบัติและสภาพปัญหาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ของครู

เมื่อสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติและระดับปัญหา
เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน นำข้อมูลที่ได้ไป
เป็นแนวทางในการทำร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ระยะที่ 2 จัดทำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู

ขั้นตอนที่ 4 ร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน นำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาเป็นกรอบแนวทางในการร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู และขอรับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และการจัดทำเอกสารประกอบการใช้รูปแบบเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ขั้นตอนที่ 5 พัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู เมื่อทำการสร้างรูปแบบในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนแล้วทำการยืนยันรูปแบบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้รูปแบบในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู

ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู

นำรูปแบบที่ได้ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 14 คน จาก 9 โรงเรียน แยกตามขนาดของโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านเข็ม จำนวน 2 คน โรงเรียนชุมชนบ้านกลางนาโน จำนวน 2 คน โรงเรียนบ้านบะหว้า จำนวน 2 คน โรงเรียนบ้านแพงใหญ่ จำนวน 2 คน และโรงเรียนบ้านบะยาว จำนวน 2 คน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านคิม จำนวน 1 คน โรงเรียนบ้านแพงน้อย จำนวน 1 คน โรงเรียนดอนแดงเม่นน้อย จำนวน 1 คน และโรงเรียนบ้านวังม่วง จำนวน 1 คน

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่ได้จากการทดลองใช้ แล้วนำมาเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มี 6 องค์ประกอบหลัก 13 องค์ประกอบย่อย และ 63 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

- 1.1 การมีวิสัยทัศน์ มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การสร้างวิสัยทัศน์
- 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ และ 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์
- 1.2 การมีจินตนาการ มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) ความคิดสร้างสรรค์ และ 2) อารมณ์ขัน
- 1.3 การมีแรงจูงใจ มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) ความต้องการ และ 2) แรงขับ
- 1.4 ความยืดหยุ่น มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ และ 2) การคิดอิสระ
- 1.5 ความสามารถในการแก้ปัญหา มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) สถิติปัญญา และ 2) ประสบการณ์

1.6 การปฏิบัติสู่เป้าหมาย มีองค์ประกอบย่อย คือ 1) ความสามารถภายในตัวบุคคล 2) การให้ข้อมูลย้อนกลับ และ 3) ความท้าทาย

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

2.1 หลักการของรูปแบบ เป็นแนวคิดที่ใช้เป็นหลัก ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา โดยยึดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา รูปแบบการพัฒนาภาวะ

ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู

2.2 ความมุ่งหมายของรูปแบบ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้บรรลุผลของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย

- 1) เพื่อให้มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู
- 2) เพื่อให้เกิดความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู และ
- 3) เพื่อให้มีการพัฒนาพฤติกรรมและเกิดทักษะปฏิบัติที่ดีตามรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู

2.3 เนื้อหาของรูปแบบ เป็นเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้

ในเอกสารประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 6 ชุดการพัฒนา ประกอบด้วย ชุดที่ 1 การมีวิสัยทัศน์ ชุดที่ 2 การมีจินตนาการ ชุดที่ 3 การมีแรงจูงใจ ชุดที่ 4 ความยืดหยุ่น ชุดที่ 5 ความสามารถในการแก้ปัญหา และชุดที่ 6 การปฏิบัติสู่เป้าหมาย

2.4 กระบวนการของรูปแบบ เป็นวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ ระยะที่ 2 การฝึกปฏิบัติจริง และระยะที่ 3 การประเมินผล มีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการอบรม มีวิทยากรมาให้ความรู้ การสอนแนะ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกัน การอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปลองค์ความรู้ร่วมกัน

2.4.2 การฝึกปฏิบัติจริง เป็นครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาได้รับความรู้จากวิทยากร และสามารถนำความรู้และแนวทางปฏิบัติไปปฏิบัติจริง

2.4.3 การประเมินผล เป็นการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีการประเมินก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนาและหลังการพัฒนา

2.5 สื่อ/แหล่งเรียนรู้ เช่น แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศที่สนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เข้ารับการพัฒนาได้ศึกษาหาความรู้และส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

2.6 การวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการวัดเพื่อประเมินพฤติกรรม ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโดยมีการประเมินพฤติกรรมก่อนการพัฒนา ระหว่างการพัฒนาและหลังการพัฒนา

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ตรวจสอบได้ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) พิจารณารายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ หลักการของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.86$) เนื้อหาของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.86$) กระบวนการของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.86$) การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.86$) ความมุ่งหมายของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.71$) และสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.71$) ตามลำดับ

3.2 พฤติกรรมที่แสดงถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาระยะหลังการทดลองใช้รูปแบบ ($\bar{X} = 4.43$) สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบ ($\bar{X} = 2.49$) และมีค่าความแตกต่างเพิ่มขึ้น +1.94 ซึ่งหมายความว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่ร่วมวิจัยมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูเพิ่มขึ้นหรือคิดเป็นดัชนีความก้าวหน้าร้อยละ 38.77

จากการสรุปผลการวิจัยดังกล่าวมาเบื้องต้น สามารถนำเสนอโมเดลของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยแสดงดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน อภิปรายผลเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู มี 6 องค์ประกอบหลัก
ดังนี้คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีจินตนาการ 3) การมีแรงจูงใจ 4) ความยืดหยุ่น
5) ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และ 6) การปฏิบัติสู่เป้าหมาย ทั้งนี้
เนื่องจากว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู คือ คุณลักษณะของครูที่แสดงถึง
ความสามารถเชิงสร้างสรรค์ในด้านการมีวิสัยทัศน์ การมีจินตนาการ การมีแรงจูงใจ
ความยืดหยุ่น ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และการปฏิบัติสู่เป้าหมาย
ซึ่งสอดคล้องกับกิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์ (2555, หน้า 20) ที่ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ว่า เป็นการตอบสนองเชิงจินตนาการ (imagination) และการนำบุคคลอื่นๆ
(leading people) ด้วยแนวทางใหม่ๆ (new solutions) หรือวิธีการใหม่ๆ (new method)
อย่างท้าทาย (challenging) และมีความยืดหยุ่น (flexibility) ที่สำคัญภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ยังเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อม (environment) เพื่อก่อให้เกิดการริเริ่มสิ่งใหม่ๆ
และสนับสนุนให้ผู้อื่นได้มีความคิดสร้างสรรค์ เช่นเดียวกับ Sternberg and Lubart's
(1993, pp. 229-231) ได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และได้สรุปเกี่ยวกับ
องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้ 1) ต้องมีกระบวนการทางปัญญา
มีความคิดหรือแนวทาง มีความสามารถในการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย
ใช้ไหวพริบ 2) ความรู้ มีความรอบรู้และมีข้อมูลในเรื่องต่างๆ โดยมีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
ข้อมูลข่าวสารประกอบกับการใช้วิธีการสังเกตในการสร้างหรือกำหนดแนวความคิดและ
สรุปรวบรวมความคิด 3) สติปัญญา มีความคล่องแคล่วในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
ชอบแสวงหาสิ่งที่ดี ต้องการงานเชิงสร้างสรรค์ มีนิสัยอยากรู้อยากเห็นและเป็นคน
เปิดเผย 4) บุคลิกภาพ มองภาพลักษณ์ตัวเองในทางที่ดี มีความมั่นใจในตนเองในการที่จะ
รับมือกับข้อวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้และ
รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มักจะมีความคิดเห็นต่างจากผู้อื่น ยึดมั่นในสิ่งที่เชื่อว่าเป็น
จริงได้และนำไปใช้จริงได้ สามารถรับมือกับความขัดแย้งและความวุ่นวายได้เป็นอย่างดี
และ 5) แรงจูงใจในการทำงาน สามารถทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และ Biech (1996,
pp. 7-8) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จากหนังสือ เรื่อง

Creativity & Innovation: The ASTD Trainer's Sourcebook สรุปได้ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต้องประกอบด้วย 4 ประการ คือ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Visualization) ที่เป็นรูปธรรมและการประสพผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ โดยกำหนดลักษณะของโครงสร้างของงานรูปแบบในการทำงานและคำนึงถึงเสียงสะท้อนจากทุกฝ่าย 2) การตรวจสอบ (Exploration) เป็นการทบทวนความเข้าใจในวิสัยทัศน์ที่ตรงกันของทั้งผู้นำและผู้ตาม แกไขความเข้าใจหรือข้อคิดเห็นที่แตกต่างกัน ให้เวลาในการพูดคุย ซักถาม ความจำเป็นในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนและความต้องการการสนับสนุนของทุกฝ่าย เพื่อพัฒนางานและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ 3) การผสมผสาน (Combination) ผู้นำจะต้องรู้จักผสมผสานเป้าหมายของตนกับองค์ประกอบต่างๆ ทั้งที่มีส่วนสัมพันธ์และไม่มีส่วนสัมพันธ์กับงานของตน การนำแนวคิดต่างๆ ที่จะสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดการพัฒนาและทำงานได้ดีขึ้น การรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำงานจากผู้ปฏิบัติ ศึกษาลักษณะวิธีการทำงานที่ใกล้เคียงกันภายในหน่วยงานเพื่อนำมาปรับใช้อย่างเหมาะสม และ 4) การประยุกต์ (Modification) รู้จักนำแนวคิดต่างๆ หรือประสบการณ์ในการทำงานที่ทำให้ประสบความสำเร็จมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน สอบถามความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับงานที่ทำ รับฟังข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มาปรับปรุงวิธีการในการทำงาน

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย มมองการณ์ไกลเห็นภาพที่พึงประสงค์ในอนาคตภายนอก สามารถวิเคราะห์บริบท สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนสู่ระบบการศึกษา สามารถวิเคราะห์บริบทสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนสู่ระบบการศึกษา มีโอกาสได้เสนอแนะในการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม มีแนวคิดในการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้จริง ความสามารถในการพัฒนาตนเองและเพื่อนครูเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ความสามารถในการพัฒนางานเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียน เป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ ลำดับขั้นตอนและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน พัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพนัส ถิ่นวัน (2556, หน้า 341) ที่ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัยพบว่า มีองค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ภูมิรู้กว้าง 2) วางแผนปฏิบัติ 3) เสริมสร้างภาวะผู้นำ 4) นิเทศสอนงาน 5) มอบหมายและติดตาม 6) ยุทธวิธีการสื่อสาร 7) เสริมสร้างแรงจูงใจ 8) เทคนิควิธีการแก้ปัญหา 9) ปรับปรุงพัฒนางาน 10) เสริมสร้างทีมงาน 11) เสริมสร้างวิสัยทัศน์ และ 12) เสริมสร้างสัมพันธภาพ

ในองค์ประกอบเสริมสร้างวิสัยทัศน์นั้นลักษณะที่สำคัญของผู้นำ คือ การสร้างวิสัยที่ดี วิสัยทัศน์จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความได้เปรียบระหว่างองค์กร หากมีวิสัยทัศน์แต่ปราศจากการลงมือปฏิบัติ ก็จะทำให้สิ่งที่คิดไว้เป็นเพียงความเพ้อฝันเท่านั้น การถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้ทีมงานทราบก็เป็นสิ่งสำคัญ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการมีจินตนาการ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านการมีจินตนาการของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย มีความสุขกับการทำงานและมีพลังในการทำงานสูง ช่างคิด ช่างฝัน คิดนอกกรอบ บนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ สร้างความเชื่อมั่นในสิ่งที่คิด ผลการคิด โดยปราศจากการลอกเลียนแบบ ไม่เน้นระเบียบแบบแผน กติกามากเกินไป จนยับยั้งความคิดใหม่ๆที่กำลังอกงาม มีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัยในการทำงานสูงบนพื้นฐานความเรียบง่าย มีการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ หลากหลาย น่าสนใจ มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ สื่อการสอน เทคนิคการสอนใหม่ๆ มาพัฒนางาน การสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจนผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ร่วมกันกระตุ้นการใช้ปัญญาให้เพื่อนครูสร้างแนวคิดใหม่ๆ สร้างวิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาตนเองจนนำไปสู่การปฏิบัติจนเห็นผลเชิงประจักษ์ สร้างบรรยากาศในการทำงานที่สบาย ผ่อนคลายเป็นกันเอง และเชื่อมั่นว่าบรรยากาศที่สร้างจะทำให้เกิดความคิดใหม่ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ มีความเต็มใจสร้างสรรค์งานให้มีคุณภาพเกินเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ Martha and Others (1995, p. 61) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการฝึกใช้จินตนาการ ดังนี้

- 1) ต้องรู้จักหัวเราะ เพราะช่วยลดความตึงเครียดทางด้านร่างกายและอารมณ์
- 2) ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้จะทำให้เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ทำให้สมองพร้อมที่จะสร้างจินตนาการซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญ โดยสมองซีกขวาจะทำหน้าที่เกี่ยวกับการหยั่งรู้ เป็นส่วนที่เกี่ยวกับจินตนาการการฝัน การอุปมา-อุปไมย ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการทำงานของสมองซีกขวาจะทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองต่อภาวะผ่อนคลาย

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการมีแรงจูงใจ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านการมีแรงจูงใจของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยมีความรัก ศรัทธาและตระหนักในการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ ได้รับการยอมรับนับถือจากชุมชนและสังคม ได้รับผลตอบแทนหรือสวัสดิการที่ดี สภาพแวดล้อมในการทำงานเอื้อต่อการปฏิบัติงาน ได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ แสวงหาประสบการณ์และความรู้เพื่อเตรียมพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ตั้งเป้าหมายที่ท้าทายความสามารถเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า ในการพัฒนางาน กระตือรือร้นมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จ สร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนร่วมงาน ดึงศักยภาพหรือความสามารถในตัวออกมาเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนร่วมงานและร่วมกันพัฒนางานในหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับเทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2550, หน้า 20-21) กล่าวว่า แรงจูงใจประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ที่มีปฏิสัมพันธ์กันและมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน คือ 1) ความต้องการ (needs) คือ ความไม่เพียงพอ (deficiency) หากพิจารณาในสภาวะสมดุลของมนุษย์ ความต้องการเกิดขึ้นเมื่อเกิดการไม่สมดุลทางด้านร่างกายหรือจิตใจ 2) แรงขับ (drives) แรงขับจะถูกสร้างขึ้นเพื่อบรรเทาความต้องการให้ลดน้อยลง แรงขับเป็นพฤติกรรมที่จูงใจ เช่น ความต้องการน้ำและอาหารและถูกแปลงออกมาในรูปของแรงขับของความกระหายและความหิว ความต้องการมีเพื่อน จะแปลงออกมาในรูปของแรงขับที่ต้องการจะมีคนคบหาสมาคมด้วย 3) เป้าหมาย (goals) จุดสุดท้ายของวงจรการจูงใจ คือ เป้าหมายที่ใช้ในวงจรการจูงใจ หมายถึง สิ่งหนึ่งที่จะเป็นอะไรก็ได้ที่สามารถช่วยให้บรรเทาความต้องการและลดแรงขับให้น้อยลงได้ และประยงค์ ชูรักษ์ (2548, หน้า 22-24) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามทฤษฎีแรงจูงใจของ David C. McClelland (1961) ซึ่งมีความเชื่อว่า บุคคลทุกคนมีแรงจูงใจที่เด่นๆ อยู่ 3 แบบ คือ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (need for achievement) หมายถึง ความต้องการที่จะนำไปสู่การบรรลุความสำเร็จตามมาตรฐานของเป้าหมายที่กำหนด และเป็นพลังที่ทำให้เกิดความพยายามต่อสู้เพื่อความสำเร็จส่วนบุคคลมากกว่าที่จะคิดถึงรางวัลหรือผลตอบแทนของความสำเร็จ นั่นคือ ต้องการที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างให้มีประสิทธิภาพมากกว่าที่เคยได้กระทำไปเมื่อครั้งก่อน 2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (need for affiliation) หมายถึง ความต้องการที่จะเป็นมิตรไมตรี และมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้เป็นที่ชอบ

และเป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น และ 3) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (need for power) หมายถึง ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นและต้องการควบคุมผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 4 ด้านความยืดหยุ่น ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบ ด้านความยืดหยุ่นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย การเข้าใจตนเอง เพื่อนครู รวมถึงนักเรียน คิดโดยพิจารณาอย่าง รอบด้านไม่ยึดติดกับหลักเกณฑ์ใดหลักเกณฑ์หนึ่ง ยอมรับความคิดเห็นที่ต่างในการ ปฏิบัติงาน สามารถปรับตัวให้เข้ากับสมรรถนะ ของโลกที่เปลี่ยนแปลง สามารถปรับเปลี่ยน การจัดการเรียนรู้ให้เข้ากับสมรรถนะที่จำเป็นตามศตวรรษที่ 21 ปรับตัวให้ทันกับการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี จัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยสอดคล้องกับ เหตุการณ์ในปัจจุบัน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน การใช้สื่อการสอน รวมทั้งการจัด บรรยากาศในการสอนให้เข้ากับบริบทหรือสภาพแวดล้อมนั้นๆ มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของ ผู้เรียนรวมทั้งพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผลให้มีความยืดหยุ่นตามสภาพและศักยภาพ ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับ Guilford (1959, pp. 145-151) ที่ได้กล่าวว่า ความ ยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นความสามารถในการหาคำตอบได้หลายทิศทางหลายแง่มุม เป็นความสามารถในการหาวิธีการหลายๆ วิธีมาแก้ไขปัญหา แทนที่จะใช้วิธีการใดวิธีการ หนึ่งเพียงวิธีเดียว บุคคลที่มีความยืดหยุ่นในการคิดจะจดจำวิธีแก้ปัญหาก็เคยใช้ไม่ได้ผล ทั้งนี้เพื่อที่จะไม่นำมาใช้ซ้ำอีก แล้วพยายามเลือกหาวิธีการใหม่ที่คิดว่าแก้ปัญหามาแทน ซึ่งความยืดหยุ่นในการคิดจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความคล่องในการคิดนั้นคือ ความยืดหยุ่นในการคิดและความคล่องในการคิด จะเป็นความสามารถของบุคคลในการ หาวิธีการคิดหลายๆ วิธี เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นความจริงที่ว่าบุคคลสร้าง แนวความคิดหรือวิธีการแก้ปัญหาก็ได้ 20 - 30 วิธี เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาซึ่งจะได้ ผลดีกว่าบุคคลที่หาวิธีการแก้ปัญหาก็ได้เพียง 2 - 3 วิธีและใช้ไม่ได้ผล ดังนั้นถ้าบุคคลจะ พัฒนาหรือปรับปรุงความยืดหยุ่นในการคิด ก็จะกระทำได้โดยการพยายามหาวิธีการ แก้ปัญหาหลายๆ วิธีและวิเคราะห์ปัญหาในหลายนมุมมองซึ่งจะช่วยให้เขาพัฒนาความ ยืดหยุ่นทางการคิดได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2541, หน้า 38-39) ได้ให้ความหมายและองค์ประกอบของความยืดหยุ่น (flexibility) ว่าเป็นความสามารถของ บุคคลในการคิดหาคำตอบได้หลายประเภทหลายทิศทาง มีองค์ประกอบ คือ ความสามารถที่จะพยายามคิดได้อย่างอิสระและความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (adaptive flexibility) เป็นความสามารถที่คิดได้หลากหลายและสามารถดัดแปลงจาก

สิ่งหนึ่งไปเป็นสิ่งหนึ่งได้

องค์ประกอบที่ 5 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสรรค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย มีความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ทำงานได้ดีในทุกสถานการณ์ แม้ในสถานการณ์ที่เกิดปัญหาขณะปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาของโรงเรียน ศึกษาหาความรู้และนำเทคนิควิธีการจากการศึกษามาเปรียบเทียบกับปัญหาที่มีอยู่เพื่อหาแนวทางแก้ไข สามารถแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการคิดเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบเป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาหรือชี้แนะแนวทางให้กับครู นักเรียนและชุมชน เชื่อว่าทุกปัญหาย่อมมีทางแก้ไขได้เสมอ เข้าใจความขัดแย้งที่มักเกิดขึ้นกับภารกิจของโรงเรียนและพร้อมหาแนวทางแก้ไข มองความล้มเหลวเป็นโอกาสการเรียนรู้ ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเพียงเล็กน้อย จะนำไปสู่การสร้างสรรคและนวัตกรรมใหม่ๆ สามารถทบทวนประสบการณ์ในอดีตเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนางานในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ สายสุณี สีหวงษ์ (2545, หน้า 13) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นความสามารถทางสติปัญญาที่อาศัยความรู้ ความเข้าใจ ความคิดนำเอาประสบการณ์เดิมมาใช้ในการแก้ปัญหา โดยพิจารณาหาความสัมพันธ์จากข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และลิขิต พวงประโคน (2552, หน้า 69) ได้ศึกษาองค์ประกอบของความสามารถในการแก้ปัญหา สรุปได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ เซอร์ปัญญา การแก้ปัญหาเป็นหมู่คณะ ประสบการณ์เดิม แรงจูงใจ และความพยายาม

องค์ประกอบที่ 6 ด้านการปฏิบัติสู่เป้าหมาย ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านการปฏิบัติสู่เป้าหมายของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย มุ่งมั่นและริเริ่มพัฒนาตนไปสู่ครูมืออาชีพอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนและช่วยเหลือเพื่อนครูให้สามารถพัฒนาไปสู่ครูมืออาชีพ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและมีความเป็นไปได้ มองเห็นโอกาสการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญของตน ใช้เวลาในการจัดการกับงานอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างทางเลือกที่หลากหลายเพื่อพัฒนางาน มีความคิดเชิงบวกเกี่ยวกับเป้าหมาย ในการพัฒนางาน การสอน ตรวจสอบ และติดตามผลการประเมินทุกครั้งและนำผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมาใช้ประโยชน์อย่างได้ผล มุ่งหวังพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ตามหลักสูตรและสอดคล้องกับท้องถิ่น มุ่งหวังพัฒนา

นักเรียนเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับ Shalley (1991, pp. 179–185) พบว่า การให้ข้อมูลย้อนกลับจากกระบวนการตั้งเป้าหมายเชิงสร้างสรรค์ สามารถเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการตั้งเป้าหมายเชิงสร้างสรรค์ที่ท้าทายจะช่วยให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นได้ดี โดยแต่ละบุคคล ต้องมุ่งมั่นและพยายามทำให้เกิดสิ่งใหม่ๆ และมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Carson & Carson (1993, pp. 36–45) ที่ศึกษาการจัดการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยผ่านการตั้งเป้าหมายเชิงสร้างสรรค์ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่ตั้งเป้าหมายเชิงสร้างสรรค์ จะมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ตั้งเป้าหมายเชิงสร้างสรรค์และการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากกระบวนการตั้งเป้าหมายนี้เอง สามารถทำให้งานบรรลุสู่เป้าหมายได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู ทั้ง 6 องค์ประกอบนี้เป็น องค์ประกอบหลักที่จะทำให้เกิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูที่จะส่งผลต่อการพัฒนา องค์การทั้งในปัจจุบันและในอนาคตได้ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2554, หน้า 10) ที่ได้กล่าวว่า โลกและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปเรามีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนกระแสนของการศึกษาใหม่ เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือของการสร้างและสร้างอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดผลผลิต ในทางสร้างสรรค์ เช่นเดียวกับ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556, หน้า 120) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ ได้แก่ ด้านการทำงาน เป็นทีม การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว การมีวิสัยทัศน์ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สำหรับด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับ Basadur (2008, p. 205) ที่ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการนำบุคคลอื่น (leading people) ผ่านกระบวนการหรือวิธีการร่วมกัน เป็นการค้นหาปัญหาอย่างละเอียด ถี่ถ้วนและการ ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยแนวทางใหม่ๆ (new solutions) เป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องใช้ภาษาในการสื่อสารร่วมกันระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำความเข้าใจ

เข้าใจได้อย่างรวดเร็ว รู้จักกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ในระดับใด ในด้านกระบวนการ
 เชิงสร้างสรรค์ต้องมีทักษะในการจัดการบุคคลอื่นในลักษณะที่เป็นลำดับขั้นตอน การรู้จัก
 กระบวนการเชิงสร้างสรรค์จะทำให้มีต้นแบบในการสร้างผู้นำแบบที่ใหม่ที่มีความสมบูรณ์
 ยิ่งขึ้น

ดังนั้นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูมีความจำเป็นต้องพัฒนา
 คุณลักษณะภาวะผู้นำทั้ง 6 ด้านนี้เพราะว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูถือว่าเป็น
 กลไกที่มีความสำคัญและมีพลังยิ่งที่ทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยครูซึ่งมี
 ภารกิจหลักในการจัดการเรียนรู้และในอนาคตจะต้องเปิดกว้างสู่การเรียนรู้ใหม่ จะต้อง
 พยายามยกระดับมาตรฐานการทำงานของครูบุคลากรด้วยกันโดย ส่งเสริมให้ครูเปลี่ยน
 แนวคิด เกิดความรู้ใหม่ๆ การศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาชีพจากแหล่งวิชาการ
 ที่มีอยู่มากมาย นำมาสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งกระตุ้นและสนับสนุนให้เพื่อนครู
 ทำเช่นเดียวกับตน หากครูที่เป็นผู้จัดการเรียนการสอนสามารถใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
 ในการจัดการเรียนรู้ สามารถดึงศักยภาพที่มีในตัวเองออกมาหรือแม้แต่การศึกษา
 เพื่อพัฒนาตัวเองในด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ก็จะเป็นเปลี่ยนจุดเน้นเดิมที่เน้นเรื่อง
 กระบวนการสอนของครู (Teaching process) แบบเดิมๆ ไปสู่จุดเน้นเรื่องการสร้างโอกาส
 การเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นคนที่รู้จักคิด วิเคราะห์
 รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทัน
 กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม และสามารถดำรงชีวิต
 อยู่ได้อย่างเป็นสุข ดังที่ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2554, หน้า 10) กล่าวว่า โลกและสังคม
 ได้เปลี่ยนไปแล้ว เรามีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนกระแสของการศึกษาใหม่เพื่อให้
 การศึกษาเป็นเครื่องมือของการสร้างและสร้างอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดผลผลิตในทาง
 สร้างสรรค์ เป็นผลผลิตใหม่ๆ ที่เกิดจากความคิดสติปัญญาของผู้นำจะต้องมีภาวะผู้นำเชิง
 สร้างสรรค์อย่างมีความรับผิดชอบตลอดเวลาและที่สำคัญจะต้องเปลี่ยนกระบวนการทัศน์
 ใหม่ๆ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จทั้งในด้านผลผลิตและผลสัมฤทธิ์ของงาน

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ ความมุ่งหมายของ
 รูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ สื่อ/แหล่งเรียนรู้และการวัดและ
 ประเมินผล ซึ่งกระบวนการของรูปแบบประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การฝึก

ปฏิบัติจริงและการประเมินผล โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน ระยะที่ 2 การฝึกปฏิบัติจริง เป็นกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 4-5 ชั่วโมง รวม 140 ชั่วโมง และระยะที่ 3 การประเมินผล เป็นระยะในการติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู หลังการปฏิบัติการ 1 สัปดาห์ พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เข้าร่วมการพัฒนามีพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในการดำเนินการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษารูปแบบและกำหนดองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู ระยะที่ 2 จัดทำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูและระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู ซึ่งในแต่ละระยะได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างมีระบบ 7 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาองค์ประกอบของภาวะผู้นำครู ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างตายตัว (Unstructured Interview) เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา จากนั้นนำประเด็นที่ได้จากการศึกษามาสร้างเป็นแบบสอบถาม ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาเชิงสำรวจ ผู้วิจัยนำเอาข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับองค์ประกอบและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู มาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบสภาพปฏิบัติและสภาพปัญหา ความต้องการในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ขั้นตอนที่ 4 ร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู ขั้นตอนที่ 5 พัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู จัดทำคู่มือการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ทั้ง 6 ชุดและคู่มือการใช้จำนวน 1 เล่ม ตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบ เนื้อหาของเอกสารประกอบการพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในศูนย์เครือข่าย โพนแพง-บะหว้า ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวน 9 โรงเรียน มี 3 ระยะประกอบด้วย ระยะที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน ระยะที่ 2 การฝึกปฏิบัติจริง เป็นกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 4-5 ชั่วโมง รวม 140 ชั่วโมงและระยะที่ 3 การประเมินผล เป็นระยะในการติดตามผลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู หลังการปฏิบัติการ 1 สัปดาห์ และขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบที่ออกมานี้เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมเหมาะกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู เนื่องจากผู้วิจัยได้นำรูปแบบมาทดลองใช้ตามกระบวนการพัฒนารูปแบบ พบว่า ครูมีพฤติกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตติยา พรหมสิน (2559, หน้า 179-183) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ 7 ขั้นตอน ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำครู ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนาและรูปแบบและระยะที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบ มี 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูและวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำครู ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาเชิงสำรวจ ขั้นตอนที่ 4 การสร้างรูปแบบการพัฒนาครู ขั้นตอนที่ 5 การยืนยันรูปแบบ ขั้นตอนที่ 6 การนำรูปแบบไปใช้ทดลอง และขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบ เช่นเดียวกับ อนันตดา ชาวณา (2556, หน้า 182) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขตตรวจราชการที่ 11 เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ 6 ขั้นตอน ดังนี้ ระยะที่ 1 การศึกษารูปแบบ ระยะที่ 2 การร่างและสร้างรูปแบบและระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 4 สร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 5 นำรูปแบบไปทดลองใช้ และขั้นตอนที่ 6 สรุปรูปแบบ

การพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.81$) พิจารณารายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้
หลักการของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.86$) เนื้อหาของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.86$) กระบวนการของรูปแบบ
($\bar{X} = 4.86$) การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.86$) ความมุ่งหมายของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.71$)
และสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.71$) ตามลำดับ

3.2 พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการ
ประเมินภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ระยะเวลาหลังการทดลองใช้
รูปแบบ ($\bar{X} = 4.43$) สูงกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบ ($\bar{X} = 2.49$) และมีค่าความแตกต่าง
เพิ่มขึ้น +1.94 ซึ่งหมายความว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่ร่วมวิจัยมีภาวะผู้นำเชิง
สร้างสรรค์ของครูก่อนเข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบอยู่ในระดับน้อย หลังจากที่ได้เข้าร่วม
ทดลองใช้รูปแบบมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูอยู่ในระดับมาก มีความแตกต่างเพิ่มขึ้น
+1.94 หรือคิดเป็นร้อยละ 38.77 ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้าน
ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ด้านการมีแรงจูงใจ ด้านการมีวิสัยทัศน์
ด้านการมีจินตนาการ ด้านความยืดหยุ่น และด้านการปฏิบัติสู่เป้าหมาย

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา และรูปแบบมีกระบวนการพัฒนาที่
เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชฎาพร
พิมพ์ชัย (2556, หน้า 200) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการ
จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาองค์ประกอบและสร้างรูปแบบการพัฒนา
ภาวะผู้นำครู ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู ผลการวิจัยพบว่า
องค์ประกอบภาวะผู้นำครูมี 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร
2) การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน 3) การใช้กลยุทธ์ในการจัดการเรียน

การสอน 4) การมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน และ 5) การวัดและประเมินผล มีรูปแบบการพัฒนา คือ หลักการของรูปแบบ วัดดูประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ รูปแบบ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ มีกระบวนการพัฒนาแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนปฏิบัติการ ระยะปฏิบัติการและระยะหลังการปฏิบัติการ ผลของการใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพนัส ถิ่นวัน (2556, หน้า 245) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนร่วมวิจัยมีค่าความก้าวหน้าโดยภาพรวมร้อยละ 57.95 ซึ่งมีค่าความคิดเห็นก่อนศึกษาชุดการพัฒนา เท่ากับ 3.24 มีค่าความคิดเห็นหลังศึกษาชุดการพัฒนา เท่ากับ 4.26 และมีค่าความแตกต่างเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.02 ซึ่งหมายความว่า ผู้บริหารโรงเรียนร่วมวิจัยมีภาวะผู้นำก่อนศึกษาชุดการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังจากที่ได้ศึกษาชุดการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแล้วมีความเห็นในภาพรวมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับค่าความคิดเห็นก่อนหลังที่ศึกษาชุดการพัฒนา พบว่า มีความแตกต่างเพิ่มขึ้น (+1.02) และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิศิษฐ์ มุ่งนากลาง (2556, หน้า 226) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู ศึกษาผล การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครู มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยและพัฒนา 3 ระยะ 4 ขั้นตอน คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสาร และวิจัยเชิงสำรวจ ระยะที่ 2 การยกร่างและพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ ประกอบด้วย การทดลองใช้รูปแบบ กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และกระบวนการพัฒนารูปแบบ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ขั้นตอนในการพัฒนา การวางแผนพัฒนา การดำเนินการพัฒนา และการประเมินหลังการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำครูมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) บุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง 2) แบบอย่างทางการสอน 3) การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม และ 4) มุ่งพัฒนาผู้เรียน ผลการตรวจสอบยืนยันพฤติกรรมของรูปแบบการพัฒนา มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากทุก พฤติกรรม ผลของการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า การประเมินภาวะผู้นำครูของผู้เข้ารับ

การพัฒนาโดยรวม หลังการพัฒนาเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการพัฒนา

จากผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้ ครูผู้สอนในสถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อนำความรู้ไปใช้พัฒนาตนเอง เป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมงาน โดยการฝึกฝนด้วยเทคนิควิธีที่หลากหลายทำให้ครูผู้สอนในสถานศึกษาเกิดหลักการ แนวคิดทักษะความสามารถและตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การมีจินตนาการ 3) การมีแรงจูงใจ 4) ความยืดหยุ่น 5) ความสามารถในการแก้ปัญหา และ 6) การปฏิบัติสู่เป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่าครูกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้น จึงควรนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นี้ไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ เกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและเป็นการเปลี่ยนจุดเน้นเรื่องกระบวนการสอนของครูไปสู่การสร้างโอกาสของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับภาค หรือระดับประเทศ เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบกับมีความเหมือนหรือแตกต่างกัน หากมีความแตกต่างจะได้พิจารณาถึงสาเหตุที่แตกต่าง ถ้ามีความ

เหมือนกันจะได้เป็นเครื่องยืนยันข้อค้นพบ ซึ่งจะทำให้ข้อค้นพบที่ได้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

2.2 ควรนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาอื่นที่ทำการเปิดสอนในระดับสูงกว่าโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อจะได้องค์ความรู้ที่เป็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโดยภาพรวม ผลที่ได้จะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของครู และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์